

12-10-2023

UKA2023/49 UKA2023/74

Pele Broberg, Naleraq

Naalackersuisut – Inatsisartuni ataatsimiititaliaq suleqatigalugu – Kalaallit Nunaanni Inatsit Tunngaviusussaq pillugu missingiutip, Inatsit Tunngavisussaq pillugu Isumalioqatigiissitap suliarisaata suliareqqinneqarnissaanik piaartumik qulakkeerineqqullugit inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Suliareqqiinnermi ilaatigut innuttaasut, ilinniarfeqarfiit soqutigisaqatigiillu kattuffii peqataatinneqassapput.

Inuit Ataqtigiit Inatsisartuni ilaasortaataat

Aamma

Inatsit tunngaviusussaq pillugu Isumalioqatigiissitap tunngaviusumik inatsisissamut missingiusiaat pillugu innuttaasut akornanni isummersoqatigiinnissamut periarfissiisoqarnissaanut Naalackersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Siumup Inatsisartuni gruppia

Siunnersuut pillugu

Naleqqamiit nunatsinni partiit anginerit marluk, Inuit Ataqtigiit aamma Siumut siunnersuutaannut qutsaviginiarpagut.

Soorunami eqqumiiginangitsuunngilaq naalackersuisooqatigiit annerusumik anguniagaq ataatsimoorfigerpassinnagu, qiningaaffiup tullianut Inatsisissaq Tunngaviusussaq inissikkusummassuk.

Naleqqamiit pingaartilluinnarparput Inatsisissaq tunngaviusumik peqarniarutta, innuttaasunut paasijuminarlunilu siunissamut ungasinnerusumut atorneqarsinnaanissaa.

Aamma pingaaruteqarluinnarpoq Inatsisissaq tunngaviusoq ulluinnarni inuunermut inatsisaat-tunngortitsinnginnissaa, inatsisinillu ulluinnarni atortagassatsinnik aporfilersuinnginnissaa.

Taamaamat Naleqqamiit Naalackersuisooqatigiit ikiorlugit Inatsit tunngaviusussaq pillugu Isumalioqatigiissitap tunngaviusumik inatsisissamut missingiusiaat nutartersimavarput, naalisarlugu ullutsinnullu paasiuminarsarlugu.

Siunnersuummi paragraffit arlallit pisariaqanngitsut piiarnikuupput, assersuutigalugu qanoq inatsisartunut qinersisarnissaq aammalu meeqqat pisinnaatitaaffii. Inatsisit naliginnaasut atorlugit suliarineqarsinnaanerit aallaavigalugu.

Pingaartutulli aamma politikkerfiusut puaannartitsinermut tunngassutillit piiarsimavagut, tamakumi aatsitassarsiorsinnaanissamut siunissami aammalu aalisarnermut sunniutipilussinnaammata.

Naleraq

Annerusumik oqaatsinik ikkussinata, annerpaamilli paragrafferpaaluit piliarlugit pisariinnerlunerrissaa anguniarsimavarput siunnersuutip nutarternera.

Qularutissaanngilaq paragraffit ataasiakkaat kusanarnerusumik nuussorneqarsinnaagaluarmata. Soorlu Naalakkersuisunut tunngasut ataatsimoortillugit, Inatsisartunut tunngasut ataatsimoortillugit aammalu innuttaasunoortut ataatsimoortillugit. Kisiannili nutarterinitsinni Inatsit tunngaviususaaq pillugu Isumalioqatigiissitat tunngaviusumik inatsisissamut missingiusiaat allanngornagu tullerriaarnera aallaavigisimavarput. Tamannalu naqqinneqarsinnaavoq Innuttaasunut taasissutissanngulerpat.

Naleqqamiit tikkuartuinata pereersunut, ataatsimoorfissarisinnaanissaa neriuutigalugu taamatut saqqummiussarput oqaasertalerniarparput allannguutissatut siunnersuuterput.

Naleqqamiit neriuppungut Ilanngusaaq 1 atorneqarluarumaartoq, allaat siunnersuuterput ilalerneqas-sanngippat.

Naleqqamiit Naalangaaffinngornissamut tunngavissamik pisariaqartitsinerat paasilluarlugu, allannguutissatut siunnersuut imaattoq saqqummiunniarparput:

Inatsit tunngaviususaaq pillugu Isumalioqatigiissitat tunngaviusumik inatsisissamut missingiusiaat nutartigaq, 24-inik paragraffilik kalaallit akornanni isummersoqatigiinnissamut periarfissiisoqarnissaanut, kingunerisaanillu Inatsisartut kingusinnerpaamik ukiakkut 2024 innuttaasut taasissutissaanik inatsisissamik, Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

Ilassusaaq 1 missingiut nutartigat siunnersuummut ilanngunneqarpoq, aallaqqaasiutaa ilanngullugu tallimanik quppernilik.

Naleraq

Ilanngussaq 1

AALLAQQAASIUT

Uagut, inuiaat kalaallit, nunagisatsinni Kalaallit Nunaanni, tamakkiisumik pisinnaatitaaffivut ingerlappavut, naalagaaffiullu aqunneqarneranut aaqqissuussaananerullu malittarisassat uku inuiaat kalaallit naalagaaffiannut namminersortumut Kalaallit Nunaannut inatsisitut tunngaviusutut matumuna aalajangersarlugit.

Inuiaat kalaallit namminneq aalajangiisinnaatitaapput aalajangiisinnaatitaajuassallutillu. Nammineq aalajangiisinnaatitaaneq tamanna qangarsuaaniilli siulitsinnit ingerlanneqarsimasoq kinguaatsinnut ingerlateqqinniarpurput.

Inuit tassaapput nunatta inoqqaavi. Piorsarsimassutsikkut immikkuullarissuserput, oqaluttuarisaa-nerput, kingornussagut nukittussuserpullu tassannga aallaaveqarput. Tamanna puigorneqanngisaan-nassaaq tamatigullu nersorneqartassalluni, isiginiarneqartassalluni illersorneqartassallunilu. Tamanna pisuussutigaarput. Tamanna akisussaaffigaarput.

Inatsisip tunngaviusup matuma akuersissutigineqarneratigut Kalaallit Nunaat nunarsuarmi naalagaaffiit allat naligalugit namminersortutut ilannguppoq. Inuiaasugut nunat naalagaaffiillu tamarmik ataqqillugit nunarsuaq naapertuilluartumik eqqisseqatigiinnermillu tunngaveqartumik inooqataaffi-usoq nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnermi peqataaffigissavarput.

Inuiaat piумassusaat tunngavigalugu pisortat pissaaneqarnerat atuutilersinneqarpoq.

Kalaallit Nunaannut Tunngaviusumik Inatsit

§ 1. Kalaallit Nunaat naalagaaffiuvoq imminut oqartussaaffigisoq. Imm. 2. Pissaaneq pingasoqiusa-mik aggugaasoq, naalagaaffiup ingerlanneqarneranut tunngaviuvoq. Inatsisiliortussaataaneq Inatsisartuniippoq, atuutsitsisussaataaneq Naalakkersuisuniippoq eqqartuussisussaataanerlu eqqartuussivinniilluni.

Kalaallit Nunaata sumiiffiit oqartussaaffigisai

§ 2. Kalaallit Nunaata sumiiffiit oqartussaaffigisai agguluttorneqarsinnaanngillat.

Naleraq

Imm. 2. Naalagaaffiup ataatsimoornera imminullu naalagaaffittut oqartussaaffiginera innarlerneqas-sanngilaq.

Imm. 3. Nunap killeqarfii, nunat tamalaani isumaqatigiissutit naapertorlugit aalajangersarneqartut, inatsisitigut aalajangersarneqassapput.

Innuttaassuseqarneq

§ 3. Kinaluunniit Kalaallit Nunaanni innuttaassuseqartunik angajoqqaalik Kalaallit Nunaanni innu-taassuseqarsinnaatitaavoq.

Imm. 2. Naalagaaffimmi allami innuttaassuseqartoq inatsisitigoortumik akuerineqarluni Kalaallit Nunaanni innuttaassuseqalersinnaavoq.

Imm. 3. Innuttaassuseqalerneq, innuttaassuseqarnermik annaasaqarneq innuttaassuseqaleqqinnerlu inatsisitigut aalajangersarneqassapput.

§ 4. Kinaluunniit Kalaallit Nunaanni innuttaassuseqartup inatsit tunngaviusoq malillugu aaqqissuus-sineq taamatullu aamma inatsisit pisussaaffiit pisinnaatitaaffiillu taassuma malitsigisai maleruassa-vai.

Inuiattut oqaatsit ilisarnaatillu

§ 5. Kalaallit oqaasii tassaapput Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik oqaatsit.

Imm. 2. Inuiaat ilisarnaataat, ilisarnaatillu ilusaat, uuttuutaat atorineqarnissaallu inatsisitigut aalajan-gersarneqassapput.

Inuit pisinnaatitaaffii pisussaaffilu

§ 6. Kinaluunniit inuunerminik kiffaanngissutsiminillu immikkoortinneqannginnissaminik pisin-naatitaaffeqarpoq, kinaassuseq, atoqateqariaaseq, upperisaq, sumi inunngorsimaneq, ammip qali-paataa, isuma, pigisat, allatulluunnit inummut tunngassuteqartut apeqqutaatinnagit.

§ 7. Kinaluunniit attaveqatigiinnermut atortut suugaluartulluunniit aqqutigalugit isummaminik saqqummiussisinnaatitaavoq, taamaattorli eqqartuussivinnit akisussaatinneqarsinnaalluni.

§ 8. Angerlarsimaffiup inuullu akuleruffigineqannginnissaa illersugaassaaq.

Imm. Inatsisit immikkuullarissumik inissisimatitsinngippata, tamanna eqqartuussivikkut aalajanger-neqassaaq.

§ 9. Ilinniarsinnaaneq inatsisitigut qulakkeerneqassaaq..

§ 10. Piginnittussaataaneq innarlerneqarsinnaanngilaq.

Imm. 2. Kinaluunniit pigisaminik pisinnaatitaaffiminilluunniit tunniussinissaminut pisussaaffiler-neqarsinnaanngilaq, inuiaqatigiit ataatsimut iluaqutissaat naapertorlugu tamanna piumasari-neqanngippat. Tamanna taamaallaat inatsisitigut tamakkiisumillu taarsiisoqarneratigut pisinnaavoq.

Naleraq

Imm. 3. Pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqarnissaq pillugu inatsisissatut siunnersuut akuerineqarpat, Inatsisartunut ilaasortat pingajorarterutaasa, siunnersuutip inaarutaasumik akuerineqarneraniit akunnerit 72-it qaangiutsinnagit, piumasarisinnaavaat, aatsaat atuuttussannngortitsisoqasasooq Inatsisartunut nutaamik qinersisoqareernerata siunnersuutillu Inatsisartunngortunit nutaanit akuerineqarqereernerata kingorna.

Imm. 4. Pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqarnermik suliap inatsisit malillugit suliaasimanageranik taarsiissutaasullu annertussusaannik apeqqutit suulluunniit eqqartuussivinnut suliasannngortinneqarsinnaapput.

§ 11. Kinaluunniit upperisarsiornikkut allatulluunniit isumaqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarpoq.

Imm. 2. Kinaluunniit namminerisamini angerlarsimaffimmini tamanulluunniit ammasumi kisimiil-luni nammineq upperisani naapertorlugu upperisarsiornissamat pisinnaatitaaffeqarpoq, qulakkeer-neqarpat tamanna ileqqorissaarnermut aammalu inuit ulluinnarni akuerisinnaasaannut akерli-unnngippat.

Inatsisartut

§ 12. Inatsisartut tassaapput inuit qinigaat inatsisiliortussaataasut.

Imm. 2. Inatsisartunut ilaasortassat nalinnaasumik toqqaannartumik isertortumillu qinersinikkut ukiunut sisamanut qinerneqartassapput.

Imm. 3. Inatsisartut innarlitsaalineqartussaapput.

Imm. 4. Naalackersuisut Siulittaasuata akisussaaffigivaa qinigaaffik naammassitinnagu, qinersinisap nalunaarutiginnissaa.

Imm. 5. Inatsisartut suleriaasertik nammineerlutik aalajangersassavaat.

Imm. 6 Inatsisartut amerlanerussuteqarnermik qinigaaffik naammassitinnagu qinersinissap nalunaarutiginnissaa.

Inatsisartunut qinersineq aamma qinigaasinnaaneq

§ 13. Kinaluunniit Kalaallit Nunaanni innuttaassuseqartoq, 18-inik ukioqalersimasooq nammi-neersinnaajunnaarsitaasimannngikkuni Inatsisartunut qinersisinnaatitaavoq.

Imm. 2. Kinaluunniit § 25, imm. 1-imik naammassinnittoq Inatsisartunut qinigaasinnaatitaavoq.

Imm. 3. Ilaasortat qinigaanerisa atuuttuussusiat kiisalu ilaasortaq qanoq qinigaasinnaassusiigaasin-naanersoq pillugu apeqqut Inatsisartut nammineerlutik aalajangigassaraat.

Naalackersuisut Oqartussaaffiit akisussaaffiillu

§ 14. Naalackersueriaaseq kinngiitsuuneq republikansk atorneqarpoq, Naalackersuisut tassaapput inatsisinik atuutitsisussaataasut.

Naleraq

Imm. 2. Naalakkersuisut siulittaasuat naalagaaffiup qullersaraa.

Imm. 3. Naalakkersuisut sulinerat Inatsisartut tatiginninnerannik tunngaveqarpoq.

§ 15. Naalakkersuisut siulittaasuat Inatsisartunut ilaasortat akornannit qinerneqassaaq.

Imm. 2. Naalakkersuisut siulittaasuata Naalakkersuisunut suleriusiat naammassisassavaa, inatsisartut Siulittaasuanik akuerineqartussaq.

Imm. 3. Naalakkersuisuni ilaasortanut §25 malillugu qiningaasinnaanissaq piumasaaqat atuuppoq, Naalakkersuisutullu aatsaat atuuffeqalersinnaallutik Inatsisartut Siulittaasoqarfiata akuersineratigut.

Imm. 4. Naalakkersuisuni ilaasortat, Inatsisartuni ilaasortat assigalugit illersugaapput.

Eqqartuussiviit aamma eqqartuussiveqarneq Eqqartuussisutut pissaaneqartitat

§ 16. Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviupput Eqqartuussiviit qullersaat aamma eqqartuussiviit apasinnerusut taamatuttaaq nunanut tamalaanut tunngasuni eqqartuussiviit naalagaaffiup akuerisai.

Imm. 2. Inatsisartut allanik eqqartuussivinnik pilersitsisinnaanngillat. Eqqartuussiviit immikkuullarissut eqqartuussisutut pissaaneqartitat pilersinneqarsinnaanngillat.

Imm. 3. Eqqartuussiviit aqqissuussaananerit inatsisartut aalajangersarneqassaaq.

Eqqartuussivilersuussisarneq

§ 17. Eqqartuussivilersuussisarneq inatsisartut aalajangersarneqassaaq.

Nunanut allanut aamma nunat tamalaat akornanni pissutsit

§ 18. Naalakkersuisut pissutsinut Kalaallit Nunaata nunanut allanut tunngasutigit naalakkersuinikkut ingerlatsineranut nunanullu allanut attaveqarneranut tunngasunut akisussaapput. Naalakkersuisut suleqatigiinnissaq pillugu naalagaaffinnik allanik aamma/imaluunniit nunat tamalaat akornanni sulinaqatigiiffinnik isumaqatigiissuteqarsinnaapput isumaqatigiinninnersinnaallutillu.

Imm. 2. Nunat tamalaat akornanni isumaqatigiinninniarnert isumaqatigiissutillu Inatsisartut peqataaffigisariaqagaat allatigulluunniit pingaaruteqartut Inatsisartunit akuersissutigineqartassapput.

Imm. 3. Nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit inatsisiliornermik ilaqartut atuutilersinneqannginnerini Inatsisartunit inatsisartut akuerineqarsimassapput. Inuiaat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutit Inatsisartunit akuerineqartariaqartut.

§ 19. Naalakkersuisut aatsaat Inatsisartunit akuerineqarlutik nunanik allanik isumaqatigiissuteqarsinnaapput.

Imm. 2. Inatsisartut suleriusaanni akuersisarnissap suleriusissaa inississorneqassaaq.

Nunanut allanut tunngasunut ataatsimiititaliaq

Naleraq

§ 20. Inatsisartut nunanut allanut, nunat tamalaat akornannut sillimaniarnermullu naalakkersuinikkut ingerlatsinermut tunngasuni suliassani Naalakkersuisunit siunersiorneqartartussanik nunanut allanut tunngasutigut naalakkersuinikkut ingerlatsineq pillugu ataatsimiititaliamik pilersitsisapput.

Imm. 2. Nunanut allanut tunngasutigut naalakkersuinikkut ingerlatsineq pillugu ataatsimiititaliamut ilaasortat nipangiussisussaataassapput.

Imm. 3. Nunanut allanut tunngasutigut naalakkersuinikkut ingerlatsineq pillugu ataatsimiititaliaq pillugu malittarisassat erseqqinnerusut inatsisitigut aalajangersarneqassapput.

Sillimaniarnej illersornissarlu

§ 21. Sumiiffiit Kalaallit Nunaata tamakkiisumik oqartussaaffigisai aggulunneqarsinnaanngillat.

Imm. 2. Naalakkersuisut Kalaallit Nunaata sillimaniarnerata illersorneqarnissaatalu isumagineqarnerat akisussaaffigivaat.

Imm. 3. Sumiiffinnut tamakkiisumik oqartussaaneq Kalaallit Nunaatalu illersorneqarnissaa qularnaarneqassapput.

Imm. 4. Suliassat illersornissamut sillimaniarnermullu tunngasut naalagaaffinnik aamma/imaluunniit naalagaaffiit akornanni suliniaqatigiiffinnik allanik suleqateqarikkut qularnaarneqarsinnaapput.

Ajornartorsiulernermi iliuuseqarsinnaatitaanerit

§ 22. Naalakkersuisut Inatsisartut akuersissuteqarnerisigut nunami qinigaanngitsut aqutsisuulernerat nalunaarutigisinnaavaat.

Imm. 2. Nunami qinigaanngitsut aqutsisuulernerannik nalunaaruteqarnermi saneqqunneqarsinnaanngitsunik pisinnaatitaaffeqassaaq.

Imm. 3. Nunami qinigaanngitsut aqutsisuulernerannut pissutsit sukumiinerusut inatsisikkut akuersissutigineqassapput.

Imm. 4. Nunami qinigaanngitsut aqutsisuulernerannik nalunaaruteqarnermi pissutsit suleriaatsillu ajornartoormi malinneqarsimanersut eqqartuussiviit qullersaata nalilissavai.

Inatsisinik tunngaviusunik allanngortitsineq Allannngortitsineri periuseq

§ 23. Inatsimmut tunngaviusumut matumunnga allannguutissatut ilassutissatulluunniit siunnersuutitik Inatsisartut akuersissuteqarpata Inatsisartut ingerlaannaq tunuassapput, Inatsisartunullu nuutamik qinersisoqarluni.

Naleraq

Imm. 2. Inatsisissatut siunnersuut oqaasertai allanngortinnagit Inatsisartunngortunit akuersissutigineqarpat Inatsisartuni inatsisissatut siunnersuutip akuersissutigineqarnerata kingornatigut kingusinnerpaamik qaammatit pingasut qaangiunneranni inunnik taasisitsisoqassaaq.

Imm. 3. Ikinnerpaamik qinersisartut $\frac{3}{4}$ -iisa inatsisissatut siunnersuut taasinermikkut ilalerpassuk, Naalakkersuisut Siulittaasuata inatsisissatut siunnersuut akuersissutigissavaa.

Atuuttuulersitsineq ikaarsaariarnermilu aalajangersakkat

§ 24. Inatsit tunngaviusoq manna tamanut saqqummiunneqarnermi kingorna atuutilissaaq.

Imm. 2. Aalajangersakkat immikkuualunnerusut, inatsisip tunngaviusup piviusunngortinnissaanut pisariaqartut, inatsisitigut aalajangersarneqassapput.

Imm. 3. Inatsisit atuutereersut inatsisiliornernilu tunngaviit allat, inatsimmi tunngaviusumi allannguutitut akuerisaasunut akerliusut, aalajangersakkanik inatsimmut tunngaviusumut matumunnga naapertuuttunik aalajangersaasoqarnissaata tungaanut atuutissapput.